

РЕЦЕНЗИЯ

За преподавателската и научноизследователската дейност
на доц. д-р ЛУЛИВЕРА ДЕЛЧЕВА КРЪСТЕВА - СТОЯНОВА

единствен кандидат в конкурса за заемане на академичната длъжност
„ПРОФЕСОР“ по 3.5. ОБЩЕСТВЕНИ КОМУНИКАЦИИ И ИНФОРМАЦИОННИ НАУКИ –
Журналистика – МЕДИИ И СОЦИАЛНИ КОНФЛИКТИ
НА СУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ – ФАКУЛТЕТ ПО ЖУРНАЛИСТИКА И МАСОВА КОМУНИКАЦИЯ

от ПРОФ. Д-Р ВЕСЕЛИНА ЙОРДАНОВА ВЪЛКАНОВА
Факултет по журналистика и масова комуникация,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА КОНКУРСА

Конкурсът за професор в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки и в професионалното направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки – Журналистика – медии и социални конфликти е обявен с решение на Факултетния съвет на Факултета по журналистика и масова комуникация по предложение на Катедрата по история и теория на журналистиката (Протокол № 11) на 13 юни 2019 г. и след решение на Академичния съвет на Софийския университет от 17 юли 2019 г. в съответствие с чл. 86, ал. 2 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ и чл. 29 „а“ от Закона за развитие на академичния състав

В Република България. Конкурсът е обявен в бр. 65 на „Държавен вестник“ от 16 август 2019 г.

Доц. г-р Луливера Делчева Кръстева – Стоянова е единственият кандидат в конкурса, тя е допусната до участие в него с решение на комисия по допустимост, съгласно чл. 119 (2) на ПУРПНСЗАД на СУ.

Научното жури на свое заседание от 30 октомври 2019 г. провери съответствието на представените за участие в конкурса публикации и дейности с минималните национални изисквания и с допълнителните изисквания на СУ „Св. Климент Охридски“ и излезе с решение за допускане на доц. Кръстева до участие в конкурса.

2. ОБЩА ОЦЕНКА НА КАНДИДАТА

Г-жа Луливера Делчева Кръстева – Стоянова е магистър по журналистика на СУ „Св. Кл. Охридски“ – Факултет по журналистика и масова комуникация, профил „Телевизионна журналистика и кино-документалистика“ (1978 г.), тя е доктор по филология, удостоверение на ВАК № 19595 от 14.12.1989 г., със защитен дисертационен труд на тема „Журналистика и национално самосъзнание“.

Доц. Кръстева е хоноруван асистент във Факултета по журналистика и масова комуникация на СУ „Св. Кл. Охридски“ от 1991 г. През 2000 г. се хабилитира като доцент в Катедрата „История и теория на журналистиката“ на ФЖМК – свидетелство № 20117 от 09.05. 2000 г.

Колегата има над 40 години трудов стаж по специалността, като съчетава практическата журналистическа работа с преподаването по журналистика. Работата ѝ в централни всекидневни и седмични издания, в

онлайн медии безспорно дават необходимата практическа база на преподаването и изследванията ѝ.

Доц. г-р Луливера Кръстева е признат специалист по медиазнание, медийна аксиология, теория на социалния конфликт, институционални ПР дефицити, вътрешнополитическа журналистика.

Наблюденията и анализът върху академичната дейност на доц. Кръстева показват преподавателски стремеж към високи стандарти на обучение и творческо развитие на студентите.

3. ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Колегата има в професионалната си биография 28-годишен преподавателски опит, свързан със Софийския университет „Св. Кл. Охридски“ – първоначало като хоноруван преподавател във ФЖМК, където започва като хоноруван асистент на проф. г-р Марко Семов.

От 2000 г. е доцент по вътрешнополитическа журналистика и социални конфликти. Доц. Кръстева е разработила 12 лекционни курса за бакалавърската и магистърската степен, както и три курса, които предлага на докторанти. Сред тях са: „Медиите и държавните институции“, „Социални конфликти“, „Медийни аспекти и социални конфликти“, „Журналистика на вътрешни теми“, „Медиен анализ“, „ПР и социални конфликти“, „Културни институции“, „Държавни институции и медии“, „Социални конфликти и медии“, „Писане на вътрешнополитически теми“. Колегата е разработила и два лекционни курса за специалността „Педагогика на масовата и художествената комуникация“ на ФНПП (сега Факултет по науки за образованието и изкуствата) на СУ.

Доц. Кръстева прилага в академичната си практика модерни форми на обучение и интерактивни методи на преподаване като част от учебния процес със студенти от различни специалности и курсове.

Доц. Кръстева е автор и на три учебни програми за студенти по европейската програма ЕРАЗЪМ+ по теми, свързани със социални конфликти и медии, културно наследство, дискурс анализ. Обучението на докторанти на доц. Кръстева включва преподавателска дейност по четири докторантски програми – в това число пред докторанти от всички факултети на Софийския университет, в рамките на създадените докторантски център и училище по големи европейски програми на Софийския университет.

Доц. Кръстева е била научен ръководител на 109 успешно защитили бакалаври и магистри от две специалности на ФЖМК – „Журналистика“ и „Връзки с обществеността“, била е академичен наставник на голям брой студентски практики. Колегата е и научен ръководител на 6 докторанти, една от които успешно защити дисертацията си през април 2018, а на трима им предстои вътрешна защита. Под нейно научно ръководство редица студенти и докторанти са се представяли на международни конференции в страната и в чужбина.

Доц. Кръстева е чела лекции в 4 чуждестранни университета: в Полша (Вроцлав) , Естония (Талин), Латвия (Елгава) и Холандия (Леуварден).

Доц. Кръстева се утвърди като уважаван и ценен преподавател в полето на масмедията и обществената комуникация. Тя е търсен специалист за експертизи и консултации, както от академичната общност, така и от студентите, за което говорят научните ѝ ръководства на

дипломанти и докторанти, разработките ѝ като преподавател и експерт в присъщия ѝ академичен терен.

4. НАУЧНА ПРОДУКЦИЯ, ПОСТИЖЕНИЯ И ПРИНОСИ НА КАНДИДАТА

Доц. г-р Луливера Кръстева е автор на две монографии, една глава от книга, публикува 54 статии и студии в научни списания, поредици, сборници, участва с доклади и лекции на български и чуждестранни научни форуми, води и участва в научноизследователски и образователни проекти, сред които и международни.

Темите в научните публикации на доц. Кръстева са свързани с новите журналистически модели, с медийното конструиране на реалността и с медийните табута, с медийните стереотипи и феномените на „медийна некомуникативност“, с проблемите на социалната и конфликтологичната компетентност на журналистите, с функциите и с дисфункции на журналистиката.

За академичните и изследователски постижения на доц. Кръстева свидетелстват многобройните цитирания в научни издания – доказателство за отзвук от изследванията и за оценката на резултатите от научната ѝ работа.

В настоящия конкурс доц. Кръстева се представя с: 1 монография; 1 глава от книга; 26 научни студии и статии, 7 от които на английски език – публикувани в България, САЩ и в европейски научни списания, в това число в признати световни бази данни; 30 участия с доклади в национални и международни форуми (Хърватия, Полша, Латвия, Холандия, Естония и др.); участия в 13 научноизследователски

и образователни проекта, на 7 от които е ръководител (6 са по европейски фондове). Към списъка научните публикации се включват и рецензии в научни издания за монографии, сборници, учебници и участия в национални и международни проекти, сред които международния проект тема „Mapping Foreign Correspondence in Europe” в периода 2011-2014 и международния проект „Медийно образование за европейско гражданство” – ЕМЕСЕ Коменски 2.1 към Европейската комисия (ЕМЕСЕ Comenius 2.1), реализиран от 9 европейски страни през 2007.

Прави отлично впечатление ясното обособяване на публикациите за участие в конкурса от общия публикационен актив на кандидата, както и отделянето на активността на автора в реферирани и индексирани издания. Трябва да отбележа, че всички публикации са по темата на настоящия конкурс и са свидетелство за последователното и пълноценно развитие на научното поле на доц. Кръстева.

Основният труд, депозиран за участие в настоящия конкурс – „СОЦИАЛНИ КОНФЛИКТИ И МЕДИЕН РЕЗОНАНС. КОМУНИКАЦИОННИ ПРОБЛЕМИ В БЪЛГАРСКИ МЕДИИ (2007-2019)”, е с обем 432 страници и е издаден през 2019 г. от Университетското издателство „Св. Климент Охридски”.

Монографията впечатлява с методологията на емпиричното изследване, с обхвата, със сериозния теоретичен обзор на водещите концепции по темата – теории за социалното време, медийното време, социалния преход, медийните трансформации, митологията на българския преход, както и на акцентните за изследванията на доц. Кръстева теории за социалния конфликт, медийните функции и дисфункции. Респектират

нивата на интерпретация на интердисциплинарни концепции и теории, както и цялостната организация на комплексни и сложни масиви данни.

Трудът е плод на многогодишни проучвания, а контент-аналитичното изследване се базира на десетки хиляди комуникационни единици. Проучени са водещите печатни и онлайн български медии. За целите на емпиричното изследване доц. Кръстева специално разработва авторски алгоритъм и методика, като показателите в регистрационната карта покриват важните за изследването аспекти на научния проблем. На базата на количественото и качествено изследване авторката защитава тезите, успява убедително да изпълни научни задачи, които си поставя.

Монографията допринася към комуникационните и медийните изследвания с въведените от авторката категории – медийна конфликтологична компетентност, медийна аксиологичност и медийни дефицити. Трудът е ценен с пространния и задълбочен анализ на трансформациите в журналистиката, в нейните обществени роли и функции, с вещото и компетентно проникване в подмяната, която изкриви профила и мисията на „четвъртата власт“, формирайки дневния ред и влияейки върху общественото мнение в България през последните десетилетия.

Трябва да отбележа, че темпоралният обхват на изследването е впечатляващ – на практика детайлните и задълбочени проучвания обхващат повече от десетилетие – време, през което бяхме свидетели на значителни трансформации в социален и комуникационен план. Проблемният обхват на изследването също е широк – в третата част на монографията са направени важни систематизации на медийните рефлексии на четири основни социални конфликти – образование; демографски срив и проблеми на

здравеопазването и обезлюдяването; кризата на идентичността и институционалната пасивност по отношение на културното наследство и памет; промени в ценностите.

Приносните моменти на хабилитационния труд са свързани с обобщенията и задълбочените анализи на изведените от доц. Кръстева генерални социални конфликти и със систематизациите на медийните дефицити при тяхното отразяване в пресата и в онлайн изданията, но далеч ги надхвърлят: трудът по своята същност е първото комплексно проучване върху темата за социалните конфликти и тяхното отразяване в медиите, а изводите по комуникационните, социално-психологически и конфликтологични аспекти на научния проблем допринасят към няколко научни дисциплини.

Изследванията и анализите на доц. Кръстева върху същностни социални теми през сложното и недовършено изследвано социално и медийно време допринасят към теорията на журналистиката и към историята на журналистиката от новото и най-новото време с важните изводи за журналистическата аксеология и нейните трансформации, продиктувани от редица професионални промени, но и от генералните комутации, които протичат в комуникациите.

С актуалността и иновативността си; със сериозното проучване на значителен обем специализирана научна литература, свързана с изследваните тематички; с многоаспектния анализ на широк емпиричен масив на медии от различни типове – монографията е значимо постижение на авторката.

Безспорното достижение на монографията е в подхода да гледа медийните трансформации, дефицити и дисфункции през социалния конфликт и то във време на сложни обществени трансформации и е безспорно, че макар да са налице известни натрупвания в тази област, монографията значително ги надгражда: ракурсът се оказва плодотворен и дава тенденции, професионални трансформации и други изводи, свързани не само с медийни политики, контент мениджмънт, но и с медийно влияние и социално управление.

В този смисъл както подходът, така и избраната интердисциплинарна методология – между теорията на комуникацията, социалната психология, социологията, междузнанието, се оказват успешни.

СТУДИИТЕ И СТАТИИТЕ на доц. Кръстева в научни сборници и специализирани продължаващи издания са посветени на актуални и важни проблематики, ракурси, терени на експертната за нея зона – проблеми на журналистиката, свързани с деонтологията и с професионализма; социалните конфликти и медийното им отразяване; медийната аксиология – социална компетентност, социална акомодация и поведение, медийни социомодели и др.

Несъмнено, статиите и студиите на доц. Кръстева допринасят за изследванията върху съвременната българска журналистика, извеждат тенденции, работят на базата на значителни емпирични масиви. Проучванията и систематизациите обобщават актуални проблематики, очертават професионални дефицити, позитивни и негативни феномени при конструирането на медийната публичност.

Разгледани в съвкупност и с фокус към основния хабилитационен текст, научните текстове на доц. д-р Луливера Кръстева демонстрират:

- Високи изследователска култура, капацитет за научно писане и ниво на интерпретация;
- широки познания по изследваните проблематики;
- сериозно проучване на значителни обеми специализирана научни източници, свързана с изследваните тематики;
- многоаспектен качествен анализ на емпирични масиви.

С това и с изтъкнатите вече приноси монографията, научните статии и студии, представени за участие в конкурса, са крачка напред в българското медиазнание.

5. РЕЦЕНЗЕНТСКА И ЕКСПЕРТНА ДЕЙНОСТ, УЧАСТИЕ В НАУЧНИ МРЕЖИ

Доц. Кръстева е търсен експерт и изследовател: тя е редактор на редица научни книги, научен рецензент е на десетки научни монографии, две от които на английски език, на седем научни статии в реферирани издания, две от тях за научни издания във Великобритания, сборници и статии, на дисертационни трудове, проекти и учебни програми.

Колегата е член е на международния комитет-редколегия на Journal of Comparative Studies. №4 (33) Human in Language: Ethnolinguistics, Linguistic view of World, (Альманах компаративистики №4 (33), 2014.

Доц. д-р Луливера Кръстева има редица награди за журналистическата си дейност, както и награди и сертификати за участия в международни научни конференции.

Участията на доц. Кръстева в национални и международни научни организации, комисию и университетски органи е свидетелство както за трайните ѝ научни интереси към избраното научно поле, така и за активното ѝ включване в изследователски мрежи и в академичния живот на университета, факултета и катедрата, към които принадлежи.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На база на цялостния анализ на преподавателската и най-вече на научноизследователската дейност и постиженията на доц. Кръстева – единствен кандидат в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ по „Журналистика – медию и социални конфликти“ в професионалното направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки, обявен от Софийския университет „Св. Кл. Охридски“, убедено смятам, че доц. д-р Луливера Делчева Кръстева – Стоянова напълно отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България.

Колегата има ясно изразени приноси в обогатяване на научния терен на науката за масовата комуникация, в изследванията и преподавателските дейности в областта на масмедииите и журналистиката. С преподавателската си работа със студенти от бакалавърските, магистърските и докторските програми на СУ „Св. Кл. Охридски“, с обучението на дипломанти и докторанти доц. Кръстева значително е съдействала за качествено професионално и тясно профилирано обучение на специалисти по масмедии и комуникация в експертния за нея терен.

Високите резултати на научноизследователската и преподавателската дейност на доц. д-р Луливера Кръстева ми дават основание да подкрепя нейната кандидатура и убедено да препоръчам на уважаемото научно жури да я избере за „професор“ по 3.5. Обществени комуникации и информационни науки – Журналистика – медиуми и социални конфликти.

Рецензент:

проф. д-р Веселина Вълканова

27.12.2019 г